

Het Fundament

NEDERLANDSE GRAMMATICA

nieuwste
versie!

1.	Alfabet en klanken (<i>Alphabet and sounds</i>)	7
2.	Cijfers (<i>Numbers</i>)	8
3.	Lidwoorden en verwijswwoorden (<i>Articles and reference words</i>)	10
4.	Meervoud van zelfstandige naamwoorden (<i>Plural of nouns</i>)	13
5.	Verkleinwoorden (<i>Diminutives</i>)	16
6.	Voorzetsels (<i>Prepositions</i>)	17
7.	Ontkenning (<i>Negation</i>)	18
8.	Tegenstellingen (<i>Opposites</i>)	20
9.	Bijvoeglijke naamwoorden (<i>Adjectives</i>)	20
10.	Voornaamwoorden (<i>Personal en possessive pronouns</i>)	22
11.	Aanwijzende en betrekkelijke voornaamwoorden (<i>Demonstrative and relative pronouns</i>)	22
12.	Vraagwoorden (<i>Interrogatives</i>)	23
13.	Trappen van vergelijking (<i>Comparatives and superlatives</i>)	24
14.	Voegwoorden (<i>Conjunctions</i>)	25
15.	Werkwoorden (<i>Verbs</i>) - werkwoordtijden (<i>Tenses</i>) - regelmatige en onregelmatige werkwoorden (<i>Regular and irregular verbs</i>)	27
16.	Vervoegen van regelmatige werkwoorden (<i>Conjugation of regular verbs</i>) - de tegenwoordige tijd (<i>the present tense</i>) - de verleden tijd (<i>the past tense</i>) - de voltooiden tijd (<i>the perfect tense</i>)	29

17. Vervoegen van onregelmatige werkwoorden <i>(Conjugation of irregular verbs)</i>	33
18. Scheidbare werkwoorden <i>(Separable verbs)</i>	34
19. Wederkerende werkwoorden en wederkerende voornaamwoorden <i>(Reflexive verbs and reflexive pronouns)</i>	35
20. Gebiedende wijs <i>(Imperative)</i>	36
21. Toekomende tijd <i>(Future tense)</i>	37
22. Aan het... Om...te... <i>(Busy doing... In order to...)</i>	38
23. Het gebruik van 'er' <i>(The use of 'er')</i>	39
24. Zinsopbouw <i>(Syntax)</i>	41
25. Lijst meest gebruikte het-woorden <i>(List most used het-words)</i>	48
26. Werkwoorden met vaste voorzetsels <i>(List verbs with fixed prepositions)</i>	50
27. Veelgebruikte onregelmatige werkwoorden <i>(List frequently used irregular verbs)</i>	52
28. Vervoeging belangrijke onregelmatige werkwoorden <i>(Conjugation important irregular verbs)</i> - hulpwerkwoorden voltooidetijd <i>(auxiliaries of the perfect tense)</i>) - modale werkwoorden <i>(modals)</i>	58

6. VOORZETSELS (Prepositions)

Voorzetsels worden gebruikt om een plaats, tijd en richting aan te geven.

Verder zijn er werkwoorden die altijd een voorzetsel nodig hebben, en er zijn uitdrukkingen met vaste voorzetsels. Voor een lijst met werkwoorden met vaste voorzetsels zie Hoofdstuk 25.

(Prepositions are used to express a place, time and direction. There are verbs and expressions with fixed prepositions. You can find a list of verbs with fixed prepositions in Chapter 25.)

Voorbeelden van voorzetsels van plaats, tijd en richting zijn:

(Examples of prepositions of place and time are:)

Plaats (Place)

De pen ligt **op** de tafel. *(The pen is **on** the table.)*

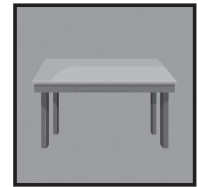
Ik ben **achter** de deur. *(I am **behind** the door.)*

De man staat **voor** het raam. *(The man is **in front** of the window.)*

De lamp hangt **boven** de tafel. *(The lamp is hanging **above** the table.)*

De kat zit **onder** de tafel. *(The cat sits **under** the table.)*

Het schilderij hangt **aan** de muur. *(The painting is hanging **on** the wall.)*

Tijd (Time)

Ik heb een afspraak **om** 10.00 uur. *(I have an appointment **at** 10.00.)*

Ik ben geboren **op** 22 april 1990. *(I am born **on** 22 April 1990.)*

Hij is jarig **in** juni. *(His birthday is **in** June.)*

Zij blijft hier **tot** zondag. *(She will stay here **until** Sunday.)*

De nieuwe medewerker begint **per** vandaag. *(The new employee starts **from** today.)*

Zij zijn **sinds** januari in Nederland. *(They are in the Netherlands **since** January.)*

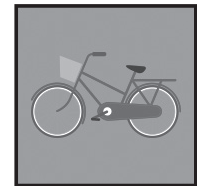

Richting (Direction)

Zij fietst elke dag **naar** school. *(She's biking every day **to** school.)*

Hij loopt **over** de muur. *(He walks **on** the wall.)*

Hij gooit de bal **tegen** de muur. *(He throws the ball **against** the wall.)*

Werkwoorden met vaste voorzetsels (Verbs with fixed prepositions)

Voor een lijst met werkwoorden met vaste voorzetsels zie Hoofdstuk 25. *(For a list of verbs with fixed prepositions see chapter 25.)*

Willem houdt **van** voetbal. *(Willem loves football.)*

Hij belooft **aan** zijn moeder dat hij op tijd thuis zal zijn. *(He promises his mother to be home on time.)*

Jan is boos **op** zijn zusje. *(Jan is angry with his sister.)*

14. VOEGWOORDEN (Conjunctions)

Er zijn twee soorten voegwoorden: de nevenschikkende en de onderschikkende.

(There are two types of conjunctions: coordinating conjunctions and subordinating conjunctions.)

1. Nevenschikkende voegwoorden (Coordinating conjunctions)

Nevenschikkende voegwoorden verbinden twee gelijke gedeelten van een zin, dus bijvoorbeeld twee woorden, twee hoofdzinnen of twee bijzinnen. *(Coordinating conjunctions link two parts of the sentence that are equal, two words, two main clauses or two subordinate clauses.)*

De woordvolgorde verandert niet. *(Word order does not change.)*

En *(and, connects two sentences)*

Ik heb het koud. Ik voel me niet lekker. *(I am cold. I don't feel well.)*

Ik heb het koud en ik voel me niet lekker. *(I am cold and I don't feel well.)*

Of *(or, indicates a choice)*

Wil je koffie? Wil je thee? *(Do you want coffee? Do you want tea?)*

Wil je koffie of wil je thee? *(Do you want coffee or do you want tea?)*

Want *(because, for, indicates why something is or happens)*

De suiker is op. Ik heb een suikertaart gebakken. *(The sugar is finished. I baked a sugar pie.)*

De suiker is op want ik heb een suikertaart gebakken. *(The sugar is finished because I baked a sugar pie.)*

Maar *(but, indicates an opposition)*

Het kind draagt geen jas. Het is koud. *(The child doesn't wear a coat. It is cold.)*

Het kind draagt geen jas maar het is koud. *(The child doesn't wear a coat but it is cold.)*

Dus *(so, indicates a consequence)*

De jongens schoppen elkaar. De moeder wordt boos. *(The boys kick each other. The mother becomes angry.)*

De jongens schoppen elkaar dus de moeder wordt boos. *(The boys kick each other so the mother becomes angry.)*

2. Onderschikkende voegwoorden (Subordinating conjunctions)

Onderschikkende voegwoorden verbinden twee ongelijke gedeelten van een zin.

(Subordinating conjunctions link two parts of the sentence that are not equal.)

De woordvolgorde verandert wel. *(The word order does change.)*

Enkele veelvoorkomende onderschikkende voegwoorden zijn: *(Some common subordinating conjunctions are:)*

voordat *(before)*

toen *(when)*

zoals *(as)*

tot (dat) *(until)*

zodra *(as soon as)*

(al)hoewel *(although)*

zolang *(as long as)*

als *(when, if, once)*

omdat *(because)*

dat *(that)*

sinds *(since)*

doordat *(because)*

terwijl *(while)*

nadat *(after)*

tenzij *(unless)*

of *(if, whether)*

15. WERKWOORDEN (Verbs)

Werkwoorden hebben in het Nederlands een hoofdvorm die bijna altijd op -en eindigt.

Dit is **de infinitief**. Je vindt de infinitief in het woordenboek. Bijvoorbeeld: **wonen, werken, slapen, lopen, ...**

(In Dutch verbs have a main form that almost always ends in -en. This is the infinitive. You will find the infinitive in the dictionary. For example: to live, to work, to sleep, to walk etc)

De enige werkwoorden die niet op -en eindigen, zijn: **doen, gaan, slaan, staan, zien, zijn**

Let op! Ze kunnen ook voorkomen met een voorvoegsel **be-, her-, ont-** en **ver-**. Dit verandert de betekenis.

(Be ware! The only verbs not ending in -en are: to do / make, to go, to hit, to stand, to see, to be. These verbs can also receive a prefix; be-, her-, ont-, ver- which changes their meaning.)

Bijvoorbeeld: **bestaan** (to exist), **herzien** (to revise), **ontslaan** (to fire), **verslaan** (to beat).

Werkwoordtijden (The tenses)

Werkwoorden kunnen regelmatig of onregelmatig zijn. Je kan ze vervoegen in verschillende tijden.

(Verbs can be regular or irregular. You can conjugate them into different tenses.)

	Regelmatig (regular)	Onregelmatig (irregular)
Infinitief (infinitive)	Werken (to work)	Eten (to eat)
Tegenwoordige tijd (present simple tense)	Ik werk. (I worked.)	Ik eet. (I eat.)
Verleden tijd (past simple tense)	Ik werkte. (I worked.)	Ik at. (I ate.)
Voltooide tijd (present perfect tense) (past perfect tense)	Ik heb gewerkt. (I have worked.) Ik had gewerkt. (I had worked.)	Ik heb gegeten. (I have eaten.) Ik had gegeten. (I had eaten.)
Toekomende tijd (future tense)	Ik ga werken. (I am going to work.) Ik zal werken. (I will work.)	Ik ga eten. Ik zal eten.

Regelmatige en onregelmatige werkwoorden (Regular and irregular verbs)

• **Regelmatige werkwoorden** worden volgens de standaardregels vervoegd. Ze veranderen bijna niet.

(Regular verbs are conjugated according to standard rules and hardly change.)

werken	> werkte	> gewerkt	(to work > worked > worked)
bellen	> belde	> gebeld	(to call > called > called)

• **Onregelmatige werkwoorden** hebben een speciale vervoeging. Ze veranderen veel.

(Irregular verbs have a special conjugation. They change much more.)

eten	> at / aten	> gegeten	(to eat > ate > eaten)
zijn	> was / waren	> geweest	(to be > was > been)

Er zijn ongeveer 150 onregelmatige werkwoorden, alle andere zijn regelmatige (zwakke) werkwoorden. Achter in dit boek staat een lijst.

(The Dutch language has around 150 irregular verbs, all the others are regular. At the end of this book is a list of irregular verbs.)

• **Belangrijke onregelmatige werkwoorden** die veel voorkomen in het Nederlands zijn:
(Important irregular verbs that are often used, include:)

zijn (to be)

hebben (to have)

kunnen (can/ to be able to)

mogen (may/ to be allowed to)

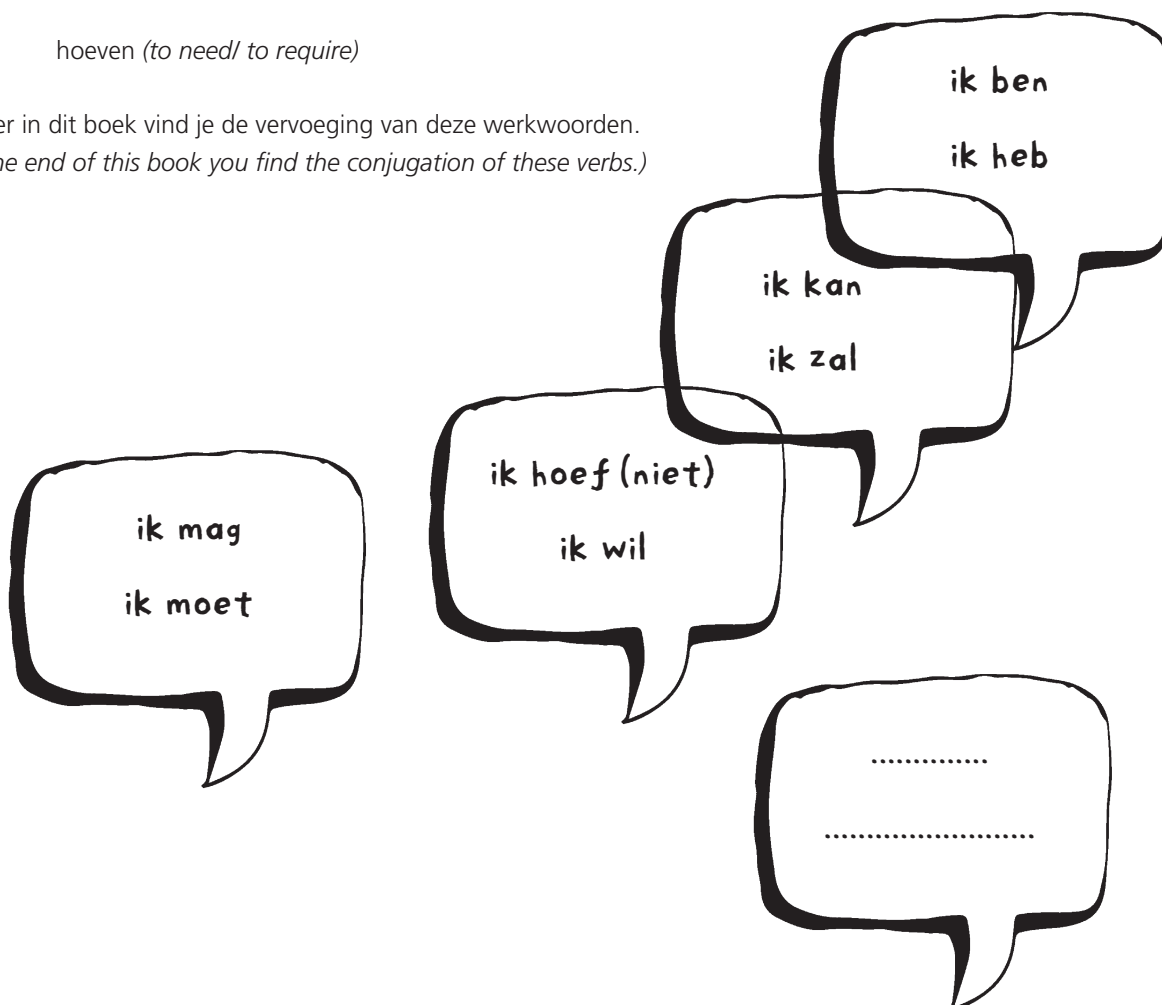
moeten (must/ to have to)

willen (to want)

zullen (shall)

hoeven (to need/ to require)

Achter in dit boek vind je de vervoeging van deze werkwoorden.
(At the end of this book you find the conjugation of these verbs.)

16. VERVOEGEN VAN REGELMATIGE WERKWOORDEN (Conjugation of regular verbs)

De tegenwoordige tijd van regelmatige werkwoorden (The present tense of regular verbs)

	Werken <small>(to work)</small>	Rennen <small>(to run)</small>	Praten <small>(to talk)</small>	Reizen <small>(to travel)</small>	Wonen <small>(to live)</small>
Enkelvoud <small>(Singular)</small>					
	Ik werk / werk ik?	ren / ren ik?	praat / praat ik?	reis/ reis ik?	woon / woon ik?
	Jij / je werkt / werk jij?	rent / ren jij?	praat / praat jij?	reist / reis jij?	woont / woon jij?
	Hij / zij werkt/ werkt hij?	rent / rent hij?	praat / praat hij?	reist / reist hij?	woont / woont hij?
Meervoud <small>(Plural)</small>					
	Wij werken	rennen	praten	reizen	wonen
	Jullie werken	rennen	praten	reizen	wonen
	Zij werken	rennen	praten	reizen	wonen
Dus: (So:)					
Stam= infinitief zonder -en. Let op de spelling! (Stem= infinitive -en. Mind the spelling.)					
Enkelvoud 'ik':	stam	<small>(Singular 'ik': stem)</small>			
Enkelvoud 'jij', en 'hij/zij/het':	stam + t	<small>(Singular 'jij', and 'hij/zij/het': stem + t)</small>			
Meervoud 'wij', 'jullie' en 'zij':	infinitief	<small>(Plural 'wij', 'jullie' and 'zij': infinitive)</small>			

Let op de spelling! (Mind the spelling!)

- **Bij werkwoorden met een dubbele medeklinker vervalt in het enkelvoud één medeklinker. Zie 'rennen' hierboven.**
(Verbs with double consonants lose one consonant in the singular form. See 'rennen' above.)
- **Werkwoorden met o, e, a, u als lange klank krijgen een verdubbeling van de klinker oo, ee, aa, uu bij de enkelvoudige vorm. Zie 'wonen' hierboven.**
(Verbs with a long sound in o, e, a, u gain an extra vowel (oo, ee, aa, uu) in the singular form. See 'wonen' above.)
- **Bij werkwoorden met een v of een z aan het einde van de stam, verandert deze in het enkelvoud in een f of een s. Zie 'reizen' hierboven.**
(When the stem ends in v or z this letter changes into f or s in the singular form. See 'reizen' above.)

De verleden tijd van regelmatige werkwoorden (The past tense of regular verbs)

De verleden tijd van regelmatige werkwoorden wordt gevormd door achter de stam van een werkwoord **-de(n)** of **-te(n)** te plaatsen. Dit is afhankelijk van de laatste letter van de stam.

De stam is het hele werkwoord zonder -en. Als de stam eindigt op een van de medeklinkers van **'t ex kofschip** of **ex softketchup**, komt er **-te(n)** achter, in de andere gevallen **-de(n)**.

(The past tense of regular verbs is formed by putting -de(n) or -te(n) after the stem of a verb.

This depends on the last letter of the stem. The stem is the infinitive without -en.

If the last letter (consonant) of the stem is in 't exkofschip or ex softketchup -te(n) is added, in all other cases it is -de(n).

23. HET GEBRUIK VAN 'ER' *(The use of 'er')*

1. 'Er' met een voorzetsel *('Er' with a preposition)*

'Er' wordt vaak gebruikt in combinatie met een prepositie (voorzetsel).

'Er' plaatsen we zo vroeg mogelijk in de zin en de prepositie komt erachter.

We gebruiken 'er' op deze manier voor dingen en niet voor mensen.

('Er' is often used in combination with a preposition. 'Er' is placed in the first part of the sentence and the preposition follows. This 'er' is used for things and not for persons. Sometimes the preposition is part of a separable verb or a fixed preposition of a verb.)

Voorbeelden: (Examples:)

-a. "Hij drinkt uit een wijnglas." "Hij drinkt eruit." *("He drinks from a wine glass. He drink from it.")*

In plaats van wijnglas gebruiken we er, gecombineerd met uit. *(Instead of 'wijnglas' gebruiken we 'er' combined with the preposition 'uit'.)*

b. "Hou je van koffie?" "Ja, ik hou ervan." *("Do you like coffee?" "Yes, I love it.")*

In plaats van koffie gebruiken we dus 'er' met 'van' als vast voorzetsel van 'houden van'. *(Instead of coffee we use 'er' with 'van' which is a fixed preposition of 'houden van'.)*

c. "Spring je in het water?" "Ja, ik spring erin." *("Do you jump in the water? Yes, I jump in.")*

In plaats van water gebruiken we 'er' gecombineerd met het voorzetsel 'in' dat hoort bij 'inspringen'. *(Instead of water we use 'er' combined with the prefix 'in' of inspringen.)*

2. Er met een telwoord

('Er' with a number)

Een gemakkelijke manier om 'er' te gebruiken is 'er' met een telwoord. Telwoorden zijn 'een, twee, drie, veel, geen, een paar, een aantal', etc.

(An easy way to use 'er' is with a number like 'een, twee, drie, veel, geen, een paar, een aantal, etc.')

Voorbeeld: *(Example:)*

"Hoeveel kinderen heb je?" "Ik heb er twee." *("How many children do you have?" "I have two.")*

3. Er als plaatsbepaling

('Er' as an indication of place)

'Er' vervangt een plaatsnaam of een land of iets dergelijks. Je reageert op de vraag van iemand maar vervangt de plaatsbepaling door 'er'. Je kan 'er' vervangen door 'hier' of 'daar'. Dit kan je aan het begin van de zin plaatsen. Het woordje 'er' kan bij dit gebruik niet aan het begin van de zin.

('Er' replaces a name of a place, a country, etc. You react to someone's question but you replace the indication of place by 'er'. 'Er' can also be replaced by 'hier' or 'daar'. 'Hier' or 'daar' can be placed at the beginning of the sentence. In this case 'er' can't be placed at the beginning of the sentence.)

Voorbeelden: *(Examples:)*

"Hoe lang werk je al bij dit bedrijf?" - "Ik werk er nu een jaar."

(How long do you work for this company? I work here a year now.)

"Hoe lang woon je in Nederland?" - "Ik woon er sinds 2004."

(How long do you live in the Netherlands. I live here since 2004.)

4. 'Er' als indefiniet of voorlopig subject

('Er' as an indefinite or temporary subject)

'Er' introduceert een onbepaald onderwerp of is een voorlopig onderwerp.

('Er' introduces an indefinite or is a temporary subject.)

Voorbeelden: *(Examples:)*

Een kat staat voor de deur. *(A cat is standing in front of the door.)*

Er staat een kat voor de deur. *(There is a cat in front of the door.)*

5. 'Er' is subject van een passieve zin

('Er' is subject of a passive sentence)

'Er' wordt gebruikt in de passieve zin zonder handelend subject.

('Er' is used in a passive sentence without an acting subject)

Voorbeelden: *(Examples:)*

Actief: Men leest steeds minder boeken in Nederland.

(People read less books in the Netherlands.)

Passief: Er worden steeds minder boeken gelezen in Nederland.

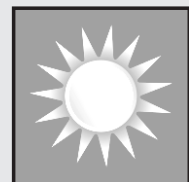
(Fewer books are read in the Netherlands.)

Actief: Ze praten in Nederland veel over het weer.

(They talk a lot about about the weather in the Netherlands.)

Passief: Er wordt in Nederland veel over het weer gepraat.

(There is a lot of talk about the weather in the Netherlands.)

Hulpwerkwoorden van de voltooiden tijd *(auxiliaries of the perfect tense)*

Zijn en hebben

Tegenwoordige tijd <i>(present tense)</i>	Vragende vorm <i>(interrogative)</i>	Verleden tijd <i>(past tense)</i>	Voltooiden tijd <i>(perfect tense)</i>
--	---	--------------------------------------	---

Zijn *(to be)*

Ik ben	ben ik?	was	ben geweest
Jij bent	ben jij?	was	bent geweest
U bent	bent u?	was	bent geweest
Hij / zij / het is	is hij / zij / het?	was	is geweest
Wij / jullie / zij zijn	zijn wij / jullie / zij?	waren	zijn geweest

Hebben *(to have)*

Ik heb	heb ik?	had	heb gehad
Jij hebt	heb jij?	had	hebt gehad
U heeft / hebt	heeft / hebt u?	had	heeft gehad
Hij / zij / het heeft	heeft hij / zij / het?	had	heeft gehad
Wij / jullie / zij hebben	hebben wij / jullie / zij?	hadden	hebben gehad

Modale werkwoorden *(modals)*

De modale werkwoorden zijn de werkwoorden: **mogen, moeten, kunnen, willen, zullen (en hoeven)**. In een Nederlandse zin staat het modale hulpwerkwoord vooraan in de zin en het hele werkwoord (=infinitief) waar het bij hoort, helemaal achteraan. Ze geven de zinnen een andere modaliteit, met andere woorden de betekenis van de zin verandert. *(Modals are the verbs: **mogen, moeten, kunnen, willen, zullen (and hoeven)**. The modal verb is at the beginning of the sentence and the infinitive it is combined with is at the end. These verbs give another modality to the sentence, i.e. the meaning of the sentence changes.)*

Ik **mag** werken. *I am allowed to work.*

Ik **moet** werken. *I have to work.*

Ik **kan** werken. *I can work.*

Ik **wil** werken. *I want to work.*

Ik **zal** werken. *I will/shall work.*

Ik **hoef** niet te werken. *I don't have to work.*

Tegenwoordige tijd <i>(present tense)</i>	Vragende vorm <i>(interrogative)</i>	Verleden tijd <i>(past tense)</i>	Voltooiden tijd <i>(perfect tense)</i>
--	---	--------------------------------------	---

Mogen *(may/to be allowed to)*

Ik mag	mag ik?	mocht	heb gemogen
Jij / u mag	mag jij? mag u?	mocht	hebt gemogen
Hij / zij / het mag	mag hij?	mocht	heeft gemogen
Wij mogen	mogen wij?	mochten	hebben gemogen
Jullie mogen	mogen jullie?	mochten	hebben gemogen
Zij mogen	mogen zij?	mochten	hebben gemogen

Tegenwoordige tijd (<i>present tense</i>)	Vragende vorm (<i>interrogative</i>)	Verleden tijd (<i>past tense</i>)	Voltooid tijd (<i>perfect tense</i>)
Moeten (<i>to have to</i>)			
Ik moet	moet ik?	moest	heb ontmoeten
Jij / u moet	moet jij? moet u?	moest	hebt ontmoeten
Hij / zij / het moet	moet hij?	moest	heeft ontmoeten
Wij moeten	moeten wij?	moesten	hebben ontmoeten
Jullie moeten	moeten jullie?	moesten	hebben ontmoeten
Zij moeten	moeten zij?	moesten	hebben ontmoeten

Kunnen (*to can/to be able to*)

Ik kan	kan ik?	kon	heb gekund
Jij / u kunt / kan	kun / kan jij / kunt u?	kon	hebt gekund
Hij / zij / het kan	kan hij?	kon	heeft gekund
Wij kunnen	kunnen wij?	konden	hebben gekund
Jullie kunnen	kunnen jullie?	konden	hebben gekund
Zij kunnen	kunnen zij?	konden	hebben gekund

Willen (*to want*)

Ik wil	wil ik?	wilde	heb gewild
Jij wilt / wil / u wilt	wil jij / wilt u?	wilde	hebt gewild
Hij / zij / het wil	wil hij?	wilde	heeft gewild
Wij willen	willen wij?	wilden	hebben gewild
Jullie willen	willen jullie?	wilden	hebben gewild
Zij willen	willen zij?	wilden	hebben gewild

Zullen (*shall*)

Ik zal	zal ik?	zou
Jij / u zal / zult	zal jij / zult jij / zal u / zult u?	zou
Hij / zij / het zal	zal hij?	zou
Wij zullen	zullen wij?	zouden
Jullie zullen	zullen jullie?	zouden
Zij zullen	zullen zij?	zouden

Hoeven (*to need/to require*)

Ik hoef (niet)	hoef ik?	hoefde	heb gehoeven
Jij / u hoeft (niet)	hoef jij / hoeft u?	hoefde	hebt gehoeven
Hij / zij / het hoeft (niet)	hoeft hij?	hoefde	heeft gehoeven
Wij hoeven (niet)	hoeven wij?	hoefden	hebben gehoeven
Jullie hoeven (niet)	hoeven jullie?	hoefden	hebben gehoeven
Zij hoeven (niet)	hoeven zij?	hoefden	hebben gehoeven